

**EUROOPAN KESKUSPANKIN SUUNTAVIIVAT,
annettu 10 päivänä tammikuuta 2001,
tietyistä käteisen eurorahan käyttöönottoa vuonna 2002 koskevista määräyksistä**

(EKP/2001/1)

(2001/151/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä 'perustamissopimus') ja erityisesti sen 106 artiklan 1 kohdan sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä 'perussääntö') 16 ja 26.4 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euron käyttöönotosta 3 päivänä toukokuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 974/98⁽¹⁾ 10 artiklan mukaisesti 'EKP ja osallistuvien jäsenvaltioiden keskuspankit laskevat liikkeeseen euromääräiset setelit' 1 päivästä tammikuuta 2002 lukien.
- (2) Euroseteleiden ennakkojakelu tietyille keskeisille ryhmille ennen 1 päivää tammikuuta 2002 helpottaa euron käyttöönottoon liittyvää logistista kuormitusta ja vähentää osaltaan rinnakkaiskäytön aiheuttamia kustannuksia siirtymäkauden jälkeen.
- (3) Euroseteleiden ennakkojakelu ei saa johtaa euroseteleiden ennakkoiseen yleiseen liikkeeseenlaskuun, koska eurosetelit eivät ole laillinen maksuväline ennen 1 päivää tammikuuta 2002. Sen vuoksi on noudatettava tietyjä rajoituksia, jottei euroseteleitä lasketa liikkeeseen ennen 1 päivää tammikuuta 2002.
- (4) Euroseteleiden ennakkojakelu luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille ja edelleenjakelu muille organisaatioille voidaan aloittaa vain, mikäli rahaliittoon osallistuvan jäsenvaltion kansallinen keskuspankki on antanut jakelua koskevat säännöt tai kansallinen keskuspankki ja luottolaitokset ovat varautuneet jakeluun sopimusjärjestelyin.
- (5) Eurosetelit kirjataan ennen 1 päivää tammikuuta 2002 taseen ulkopuolisiin eriin nimellisarvostaan, koska asetuksen (EY) N:o 974/98 10 artiklan perusteella on oikeudellisesti varmaa, että kyseisistä seteleistä tulee laillisia maksuvälineitä 1 päivänä tammikuuta 2002.
- (6) Ennakkojakelussa toimitettavat setelit veloitetaan näissä suuntaviivoissa määritettyinä päivinä ja näissä suuntaviivoissa esitetyn veloitusmallin mukaisesti; veloitusmallissa otetaan huomioon lisäkäteisvarat, jotka aiheutuvat käteisen eurorahan käyttöönotosta vuonna 2002.
- (7) Ennakkojakeluun liittyvät luottoriskit katetaan asianmukaisin toimenpitein. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi omistusoikeuden pidättäminen tai vakuus, joka annetaan arvopapereina tarkoituksenmukaisin järjestelyin tai käteistalletuksena vakuustilille, jolle maksetaan samansuuruista korkoa kuin vähimmäisva-

rantotalletuksille, tai jollakin muulla kansallisten keskuspankkien sopivaksi katsomalla tavalla.

- (8) Vakuutuksia tai muita tarkoituksenmukaisia keinoja on käytettävä ainakin vahinkoon, varkauteen tai ryöstöön liittyvien riskien kattamiseksi niin kauan kuin kansallisella keskuspankillla säilyy omistusoikeus ennakkoon jaettuihin seteleihin ja kolikoihin. Ennakkoon jaettujen euroseteleiden ennakkoiseen yleiseen käyttöön liittyvä riski voidaan kattaa sakkolausekkeiden, tarkastusten sekä tilintarkastusten avulla, jolloin näiden tarkastusten ainoana tarkoituksena on ennakkoon jaettujen setelien säilyttämistä koskeva tarkistus.
- (9) Euroseteleiden ennakkojakelu on logistinen toimenpide, jonka tarkoituksena on käteisen eurorahan käyttöönottoa koskevien, pääasiallisesti kansallisten keskuspankkien vastuulla olevien kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanon helpottaminen. Kansalliset keskuspankit noudattavat käteisen eurorahan sujuvan käyttöönoton varmistamiseksi joustavaa lähestymistapaa näiden suuntaviivojen täytäntöönpanossa, ne ottavat huomioon kansallisen käytännön ja pyrkivät minimoimaan luottolaitossectorille asetettavat velvollisuudet.
- (10) On todettava, että vaikka eurokolikoiden liikkeeseenlaskua koskeva ensisijainen toimivalta kuuluu rahaliittoon osallistuville jäsenvaltioille, kansallisilla keskuspankeilla on olennainen tehtävä eurokolikoiden jakelussa. Sen vuoksi näiden suuntaviivojen eurokolikoita koskevat määräykset ovat täydentäviä, ja kansalliset keskuspankit soveltavat niitä ainoastaan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten antamien säädösten puitteissa.
- (11) Perussäännön 12.1 ja 14.3 artiklan mukaisesti EKP:n suuntaviivat ovat erottamaton osa yhteisön lainsäädäntöä,

ON ANTANUT NÄMÄ SUUNTAVIIVAT:

I LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Määritelmät

Näissä suuntaviivoissa:

- 'arvokuljetusyrityksillä' tarkoitetaan yhteisöjä, jotka tarjoavat luottolaitoksille seteleiden ja kolikoiden kuljetus-, varastointi- ja käsittelypalveluja,

⁽¹⁾ EYVL L 139, 11.5.1998, s. 1.

- 'luottolaitoksilla' tarkoitetaan eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä 31 päivänä elokuuta 2000 annettujen suuntaviivojen EKP/2000/7⁽¹⁾ mukaisesti rahapolitiittisiin operaatioihin vastapuoliksi hyväksyttävää laitoksia,
- 'eurojärjestelmällä' tarkoitetaan rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja ja EKP:tä,
- 'euroalueella' tarkoitetaan rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden aluetta,
- 'ennakkojakelulla' tarkoitetaan euroseteleiden ja -kolikoiden toimitusta 1 päivän syyskuuta 2001 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana kansallisesta keskuspankista luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille kansallisen keskuspankin antamien sääntöjen tai kansallisen keskuspankin ja luottolaitosten tekemien sopimusjärjestelyjen mukaisesti,
- 'kansallisella keskuspankilla' tarkoitetaan rahaliittoon osallistuvan jäsenvaltion kansallista keskuspankkia,
- 'rahaliittoon osallistuvilla jäsenvaltioilla' tarkoitetaan Belgiaa, Saksaa, Kreikkaa, Espanjaa, Ranskaa, Irlantia, Italiaa, Luxemburgia, Alankomaita, Itävaltaa, Portugalia ja Suomea,
- 'edelleenjakelulla' tarkoitetaan euroseteleiden ja -kolikoiden toimitusta 1 päivän syyskuuta 2001 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana luottolaitoksista tai niiden valtuuttamilta edustajilta kolmansille osapuolille luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien ja kyseisten kolmansien osapuolten tekemien sopimusten mukaisesti.

II LUKU

ENNAKKOJAKELU

2 artikla

Hyväksyttävät vastapuolet

1. Kansallisella keskuspankilla on oikeus jakaa euroseteleitä ja -kolikoita ennakkoon luottolaitoksille.
2. Kansallinen keskuspankki voi antaa luottolaitoksille luvan valtuuttaa arvokuljetusyrityksiä tai Suomessa toimivan Automatian kaltaisia yhteisöjä, joilla on tili kansallisessa keskuspankissa, toimimaan ennakkojakelussa kyseisten luottolaitosten puolesta niiden valtuuttamina edustajina.
3. Kansallisella keskuspankilla on oikeus jakaa euroseteleitä ja -kolikoita ennakkoon luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 20 päivänä maaliskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY⁽²⁾, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2000/28/EY⁽³⁾, 2 artiklan 3 kohdan toisessa luetelmakohdassa mainituille laitoksille, jotka tarjoavat talletuspalveluita yksityishenkilöille.
4. Kansallinen keskuspankki voi antaa postikonttoreille, joilla on tili kansallisessa keskuspankissa, luvan vastaanottaa ennakkoon jaettavia euroseteleitä ja -kolikoita.

3 artikla

Jakelu

1. Kansallinen keskuspankki voi aloittaa ennakkojakelun luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille 1 päivänä syyskuuta 2001.
2. Kansallisen keskuspankin on veloitettava luottolaitokset ja niiden valtuuttamat edustajat säilyttämään ennakkojakelussa toimitettavat eurosetelit ja -kolikot turvallisesti.
3. Ellei näissä suuntaviivoissa toisin määrätä, kansallisen keskuspankin on kiellettävä luottolaitoksia ja niiden valtuuttamia edustajia luovuttamasta edellä mainitun mukaisesti toimitettuja euroseteleitä ennen 1 päivää tammikuuta 2002 kello 00.00 paikallista aikaa.

4 artikla

Ennakkoon jaettavien euroseteleiden omistusoikeus

1. Ennakkoon jaettavien euroseteleiden omistusoikeus säilyy kansallisella keskuspankilla 1 päivään tammikuuta 2002 kello 00.00 (paikallista aikaa) asti.
2. Mikäli kansallinen keskuspankki katsoo, että omistusoikeuden pidättämistä koskevat järjestelyt eivät ole oikeudellisesti toteutettavissa tai oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoisia, 11 artiklassa määriteltyjä vakuuskelpoisia arvopapereita voidaan antaa vakuudeksi turvaamaan kansallisen keskuspankin oikeudet ennakkoon jaettavaan euroseteleihin. Tällaisia arvopapereita voidaan myös antaa vakuudeksi rinnakkain omistusoikeuden pidättämistä koskevien järjestelyjen kanssa.

5 artikla

Riskien kattaminen euroseteleihin ja -kolikoihin kohdistuvan vahingon, varkauden ja ryöstön varalta

Kansallinen keskuspankki varmistaa, että luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat kattavat kansallisen keskuspankin omistuksessa säilyviin seteleihin ja kolikoihin kohdistuvaa, ainakin vahinkoa, varkautta tai ryöstöä koskevat riskit vakuutusilla tai muilla tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä. Ennakkojakelua koskevissa ehdoissa ei määrätä luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien omasta riskistä, joka jää niiden vastuulle.

6 artikla

Ennenaikaisen yleisen käytön estäminen

Sen varmistamiseksi, että luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat täyttävät veloitteensa ennakkoon jaettujen euroseteleiden ennenaikaisen yleisen käytön estämiseksi, kansallinen keskuspankki voi edellyttää, että ennakkojakelua varten annetuissa säännöissä on tai sopimuksiin sisällytetään määräykset tilintarkastuksista ja tarkastuksista, jolloin näiden tarkastusten ainoana tarkoituksena on ennakkoon jaettujen setelien säilyttämistä koskeva tarkistus.

⁽¹⁾ EYVL L 310, 11.12.2000, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 126, 26.5.2000, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 275, 27.10.2000, s. 37.

7 artikla

Sopimussakko tai sääntöihin, perustuva maksuseuraamus

Mikäli luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat rikkovat velvoitteitaan esimerkiksi laskemalla euroseteleitä liikkeeseen tai edistämällä niiden liikkeeseenlaskua ennen 1 päivää tammikuuta 2002, niiden katsotaan vahingoittavan eurojärjestelmän tavoitetta ottaa käteinen euroraha käyttöön sujuvasti ja niiden on maksettava kansallisen keskuspankin vaatima sopimussakko tai kansallisen keskuspankin antamaan sääntöön perustuva seuraamus aiheuttamansa vahingon suuruuden mukaan. Kansallinen keskuspankki ei vaadi tällaisen sakon tai seuraamuksen maksamista, mikäli kyseinen rahaliittoon osallistuva jäsenvaltio on antanut vastaavat säädökset.

8 artikla

EKP]:tä koskeva tietojen antaminen

EKP]:n/eurojärjestelmän konsolidoidun viikkotaseen laatimista varten

- kansallisen keskuspankin on kirjattava ennakkoon jaettavien euroseteleiden ja -kolikoiden määrä nimellisarvostaan taseen ulkopuolisiin eriin 1 päivän syyskuuta 2001 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana. Euroseteleitä ja -kolikoita käsitellään 1 päivästä tammikuuta 2002 lähtien tase-erinä ja niiden tosiasiallinen kirjaus on tehtävä vuoden 2002 ensimmäisenä pankkipäivänä;
- ennakkoon jaettujen seteleiden kokonaissumma on kirjattava 1 päivästä tammikuuta 2002 lähtien "Liikkeessä olevat setelit" -erään ja tosiasiallinen kirjaus on tehtävä vuoden 2002 ensimmäisenä pankkipäivänä. Ennakkoon jaettavien seteleiden kokonaissumman ja luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien kansallisessa keskuspankissa olevilta tileiltä veloitetujen seteleiden määrän erotusta kohdellaan vakuudellisena korottomana lainana, joka maksetaan takaisin 9 artiklan määräysten mukaisesti.

9 artikla

Veloitus ja hyvitys

- Luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille ennakkoon jaettavat eurosetelit ja -kolikot veloitetaan nimellisarvostaan luottolaitosten ja niiden valtuuttamien edustajien kansallisessa keskuspankissa olevilta tileiltä seuraavan "lineaarisen veloitusmallin" mukaisesti: kolmasosa ennakkoon jaetusta kokonaismäärästä 2 päivänä tammikuuta 2002, kolmasosa 23 päivänä tammikuuta 2002 ja kolmasosa 30 päivänä tammikuuta 2002.
- Eurosetelit ja kolikot, jotka toimitetaan luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille 1 päivästä tammikuuta 2002 lähtien, veloitetaan luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien kansallisessa keskuspankissa olevilta tileiltä vallitsevan käytännön mukaisesti; eurosetelit ja kolikot, jotka luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat palauttavat 1 päivästä tammikuuta 2002 lähtien, hyvitetään luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien kansallisessa keskuspankissa oleville tileille vallitsevan käytännön mukaisesti.
- Luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien palauttamien kansallisten valuuttojen määräiset setelit ja kolikot hyvitetään luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien

kansallisessa keskuspankissa oleville tileille vallitsevan käytännön mukaisesti.

10 artikla

Luottoriskien kattaminen

Jäljempänä 11 artiklassa määritellyt vakuuskelpoiset arvopaperit on toimitettava kansalliselle keskuspankille vuoden 2001 viimeisen pankkipäivän loppuun mennessä ennakkoon viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001 jaettujen seteleiden ja kolikoiden vakuudeksi. Jäljempänä 11 artiklan 1 kohdassa mainitut arvopaperit toimitetaan tarkoituksenmukaisia järjestelyin suuntaviivojen EKP/2000/7 mukaisesti. Kansallinen keskuspankki pitää riittävät vakuudet siihen asti kun ne veloitteet, joita varten vakuudet on asetettu, täytetään.

11 artikla

Vakuuskelpoiset arvopaperit

- Kaikkia arvopapereita, jotka katsotaan vakuuskelpoisiksi eurojärjestelmän luotto-operaatioissa suuntaviivojen EKP/2000/7 mukaisesti, tai muita arvopapereita, jotka EKP:n neuvosto hyväksyy kansallisen keskuspankin esityksestä, voidaan käyttää vakuutena ennakkojakelun, edelleenjakelun yhteydessä.
- Vakuustilille tehtyä käteistalletusta, jolle maksetaan samansuuruisia korkoa kuin vähimmäisvarantotalletuksille, tai jossain muussa kansallisen keskuspankin sopivana pitämässä muodossa toimitettavan käteisrahaa voidaan myös käyttää vakuutena.

12 artikla

Tilastointi

Sovellettaessa rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 1 päivänä joulukuuta 1998 annettua Euroopan keskuspankin asetusta (EY) N:o 2819/98⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä elokuuta 2000 annetulla Euroopan keskuspankin asetuksella (EY) N:o 1921/2000⁽²⁾, kansallisen keskuspankin on varmistettava, että rahalaitokset eivät kirjaa ennakkoon jaettaviin seteleihin ja kolikoihin liittyviä erä ja transaktioita taseeseen 1 päivään syyskuuta 2001 ja 31 päivään joulukuuta 2001 välisenä aikana.

13 artikla

Jakelu euroalueella sijaitseviin sivukonttoreihin

Kansallisen keskuspankin on annettava luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille lupa jakaa ennakkoon, jaettavia seteleitä näiden suuntaviivojen määräyksien mukaisesti niiden euroalueella sijaitseviin sivukonttoreihin 1 päivästä syyskuuta 2001 lähtien.

14 artikla

Jakelu euroalueen ulkopuolella sijaitseviin sivukonttoreihin tai pääkonttoriin

Kansallisen keskuspankin on annettava luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille lupa jakaa ennakkoon jaettavia seteleitä 1 päivästä joulukuuta 2001 lähtien niiden euroalueen ulkopuolella sijaitseviin sivukonttoreihin tai pääkonttoriin näiden suuntaviivojen määräyksien, erityisesti riittävän vakuuden antamista koskevan 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 356, 30.12.1998, s. 7.

⁽²⁾ EYVL L 229, 9.9.2000, s. 34.

III LUKU

EDELLEENJAKELU

15 artikla

Jakeluehdot

1. Kansallisen keskuspankin on annettava luottolaitoksille tai niiden valtuuttamille edustajille lupa toimittaa ennakkoon jaettavia euroseteleitä ja -kolikoita edelleen kolmansille osapuolille 1 päivään syyskuuta 2001 ja 31 päivään joulukuuta 2001 välisenä aikana. Luottolaitosten tai niiden valtuuttamien edustajien on suoritettava edelleenjakelu omalla vastuullaan, ja jakeluun sovelletaan kansallisen keskuspankin näiden suuntaviivojen mukaisesti asettamia ehtoja.
2. Kansallinen keskuspankki voi velvoittaa luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat raportoimaan edelleenjakelusta.
3. Kansallisen keskuspankin on edellytettävä, että luottolaitokset tai niiden valtuuttamat edustajat määräävät edelleenjakeluun liittyvissä järjestelyissään erityisesti, että
 - a) kolmannet osapuolet, jotka vastaanottavat euroseteleitä edellä mainitun nojalla, eivät luovuta niitä millään tavalla ennen 1 päivää tammikuuta 2002 kello 00.00 paikallista aikaa;
 - b) kolmannet osapuolet, jotka vastaanottavat edelleen jaettava seteleitä, säilyttävät ne turvallisesti;
 - c) mikäli edelleenjakelussa toimitettavia seteleitä vastaanottavat kolmannet osapuolet rikkovat velvoitteitaan, niiden on maksettava sopimussakko, ellei kansallisessa lainsäädännössä ole säädetty vastaavasta suojasta.

16 artikla

Yleisen käytön kieltäminen

Kansallisen keskuspankin on kiellettävä luottolaitoksia ja niiden valtuuttamia edustajia ryhtymästä mihinkään euroseteleiden edelleenjakeluun liittyviin järjestelyihin, jotka johtaisivat euroseteleiden ennen aikaiseen yleiseen liikkeeseenlaskuun.

17 artikla

Luottoriskien kattaminen

Edelleenjakelussa toimitettavien seteleiden ja kolikoiden kokonaissumman vakuudeksi on kansalliselle keskuspankille annettava 11 artiklassa määriteltyjä vakuuskelpoisia arvopapereita siitä ajankohdasta lähtien, kun setelit ja kolikot jaetaan edelleen, mikäli tällaisia arvopapereita ei ole annettu vakuudeksi 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti; vakuudet palautetaan, kun velvoitteet, joita varten vakuudet on asetettu, täytetään. Edellä 11 artiklan 1 kohdassa mainitut arvopaperit on toimitettava tarkoituksenmukaisen järjestelyin suuntaviivojen EKP/2000/7 mukaisesti.

18 artikla

Edelleenjakelu euroalueen ulkopuolelle

1. Lukuun ottamatta 2 kohdassa määrättyä, kansallisen keskuspankin on kiellettävä luottolaitoksia ja niiden valtuuttamia edustajia toimittamasta ennakkoon jaettuja euroseteleitä ja -kolikoita edelleen euroalueen ulkopuolella sijaitsevalle kolmanselle osapuolille, mukaan lukien vähittäiskaupat.
2. Kansallisten keskuspankkien on sallittava edelleenjakelu i) direktiivin 2000/12/EY 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaiselle luottolaitoksille, jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella ja jotka ovat sellaisten luottolaitosten, joiden päätoimipaikka sijaitsee euroalueella, tytäryhtiöitä sekä ii) muille luottolaitoksille, joilla ei ole kotipaikkaa tai pääkonttoria euroalueella, seuraavin ehdoin:
 - a) edelleenjakelu aloitetaan 1 päivänä joulukuuta 2001;
 - b) tämän III luvun määräyksiä noudatetaan;
 - c) edellä tämän kohdan i) ja ii) alakohdassa mainittuja yhteisöjä kielletään toimittamasta euroseteleitä ja -kolikoita edelleen millekään kolmansille osapuolille.

IV LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

19 artikla

Tarkistus

Kansallisen keskuspankin on toimitettava viimeistään 2 päivänä maaliskuuta 2001 EKP:lle näiden suuntaviivojen noudattamiseksi antamansa säännöt ja tekemänsä sopimukset.

20 artikla

Loppumääräykset

1. Näitä suuntaviivoja ei sovelleta euroseteleiden ja -kolikoiden toimitukseen kansallisista keskuspankeista muihin euroalueen ulkopuolella sijaitseviin keskuspankkeihin.
2. On suositeltavaa, että kansalliset keskuspankit soveltavat näiden suuntaviivojen eurokolikoita koskevia määräyksiä, ellei kunkin kansallisen keskuspankin ja maan valtiovarainministeriön suhdetta koskevissa kansallisissa säännöksissä toisin säädetä.
3. Nämä suuntaviivat osoitetaan rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille.
4. Nämä suuntaviivat julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 10 päivänä tammikuuta 2001.

EKP:n neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Willem F. DUISENBERG